

SZEMLE

LUGOSI JÓZSEF — TEMESVÁRY FERENC

KARDOK

(*Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1988. 74 o., 180 kép*)

Újra érdekes kötettel lépett a nagyközön-ség elé a Zrínyi Katonai Kiadó. Lugosi József és Temesváry Ferenc a történelem századait végigkísérő, tárgyi jelentőségében egyedi szerepet betöltő kard bemutatását tűzte ki célul. Mint a szerzők előszavából is kitűnik, a kard földünk minden részén hol mitikus tárgyként, hol szimbólumként jelenik meg. Szerepe alig hasonlítható össze más fegyverekével. A könyv szerzői célul tűzték ki, hogy elsősorban a művészettörténeti jelentőségű kardokról nyújtsanak áttekintést, főként a Magyar Nemzeti Múzeum és a Hadtörténeti Múzeum fegyvereire támaszkodva.

A gazdag illusztrációs anyagot megelőzően röviden ismertetik a szablya és a kard kialakulását, hangsúlyozva a keleti eredetű szablya és a főként nyugaton elterjedt egyes kardok közötti különbségeket. Felhasználják az újabb kutatások eredményeit a szablya és a kard eredetének és fejlődésének bemutatásánál. Kitérnek olyan fontos és különleges figyelmet érdemlő díszkardunkra, mint például a reneszánsz ötvösművészetet reprezentáló, II. Ulászló nevéhez fűződő kardra. A továbbiakban értő kézzel vezetik végig az olvasót a pallosok, hegyestőrők különböző típusain, elsősorban a névhez fűződő darabokat ismertetve.

A török veszély növekedésével újra a magyar vitézek jellemző fegyvere lett a szablya. Használták a nehéz nyugati típusú és a török hatásra kialakult könnyű magyar szablyákat, valamint az arab—török karabellát. A szerzők a legjellemzőbb, legszebb példányokon keresz-

tül mutatják be az „új magyar szablya” fejlődését.

A következő részben a hazai kardgyártást és a díszítéssel kapcsolatos problémákat taglalják.

Végül a rendszeresített katonai kardok típusait mutatják be a XVIII. századtól napjainkig, mikor már nem fegyverként, hanem szimbólumként jelenik meg.

A kötet értékes képanyaggal és minden egyes bemutatott fegyver részletes ismertetésével záródik.

Érdekes és sok szempontból használható, szép kiállítású könyvet foghatunk kezünkben, amely elsősorban a nagyközönségnek szól. Reméljük, hogy a szerzők egy rendszeres típuskönyvet is terveznek, amely a magyar fegyvertörténeti irodalom egyik nagy hiányát pótolná.

Végezetül néhány szót a hiányosságokról. A szép kivitelű könyv mindenképp megérdemelt volna egy-két idegen nyelvű ismertetőt, hiszen így a külföldi érdeklődők csak igen nehézkesen használhatják. Nyomdatechnikai problémák figyelhetők meg elsősorban a színes képeknél. Ha különböző köteteket hasonlítunk össze, észrevehető, hogy a színnyomás nem egységes, ugyanakkor a teljes oldalas és a részletfotók színei is sok esetben eltérnek, de előfordul az is, hogy teljesen megváltoznak a tárgyak eredeti színei. (Mint például Klapka György díszszablyájánál, ahol a hüvelyborítás fekete—zöld helyett.) Egy ilyen kivitelű és áru kötetnél mindenképpen figyelmesebben kellett volna eljárni.

Zarnóczki Attila